

Jak se dělá dobré mléko ve Spálově

Zemědělská a. s. Spálov hospodaří v oblasti Oderských vrchů s nadmořskou výškou zhruba 550 m. Společnost byla založena v roce 1997 transformací JZD Průkopník ve Spálově, odkud si pracovní zkušenosti přinesl i předseda představenstva Josef Stoklas starší. V průběhu let farma prošla a stále prochází postupnou modernizací. Svůj „osobní vklad“ do jejího rozvoje přidal Josef Stoklas, když zde jako hlavní zootechnik před pár lety nastoupil jeho syn Josef Stoklas mladší. Spolupráce jim pěkně funguje a přináší výsledky.

Zemědělská a. s. Spálov hospodaří na 1295 ha, z nichž je část pozemků vlastních a část pronajatých. Pěstují především plodiny pro zajištění krmivové základny pro skot a na zbývající výměře tržní produkci. Podle Josefa Stoklas staršího patří v letošním roce zhruba 300 ha uvedených ploch trvalým travním porostům, 80 ha jetelotrávám, 90 ha kukuřici, 130 ha ozimé řepce, 220 ha pšenici, o 250 ha se dělí ječmen ozimý a jarní, na 100 ha rostou další obilniny a na 40 ha trávy na semeno-kostřavy, lipnice, jílky a jetel inkarnát.

Z červených na holštýnky

Ekonomika živočišné výroby je postavena na prodeji mléka holštýnského skotu. Po vzniku akciové společnosti ve Spálově zvažovali, jakým směrem se vydat – jestli se zaměřit na chov masných plemen skotu, nebo se orientovat výhradně na produkci mléka. Nakonec se rozhodli pro převodné křížení původního stáda českého strakatého skotu na černostrakatého holštýna a mléčnou produkci. V tuto dobu se rekonstruovaly všechny stáje na volné ustájení.

Zrekonstruovaná produkční stáj s kapacitou pro 400 dojnic

Foto Markéta Kratochvílová

Na menší výměře pěstují také brambory, na části pozemků je úhor.

Na moji otázku, jestli se nehádají zootechnici s agronome, co zasít, co jak a kdy sklídit, jestli koupit nový traktor nebo krmný vůz, odpověděl Josef Stoklas starší: „Špičujeme se s agronome, jako v každém podniku. Ráno máme rychlou poradou, kde všichni vzneseme své požadavky a řešíme, co je nutné ten den udělat. Výhoda akciové společnosti je, že jsme v podniku finančně i pracovně zainteresováni, tak musíme i společně fungovat.“

Před rekonstrukcí produkční stáje v roce 1999 chovali přibližně 600 dojnic. Po její realizaci došlo k optimalizaci kapacity a počet dojnic se ve stádě ustálil zhruba na 350 kusů. Opačným vývojem prošla mléčná užitkovost. Zatímco před rekonstrukcí a změnou plemene se roční nádoj pohyboval kolem 3000 l, na jaře letošního roku činil 11 500 l. V minulosti byl ve Spálově součástí živočišné výroby i výkrm prasat, ale z důvodu ekonomické nerentability byl v roce 2010 ukončen.

Zleva Josef Stoklas starší, předseda představenstva Zemědělské a. s. Spálov, výživář VVS Verměřovice Jiří Vojkovský a zootechnik Ing. Josef Stoklas mladší
Foto Markéta Kratochvílová

S důrazem na kvalitu

Mléko je prostřednictvím Odbytového družstva Kunín dodáváno do Mlékárny Kunín, s. r. o. Velmi dobré kvalitativní parametry se pozitivně promítají i do jeho finančního ohodnocení, výkupní cena v květnu byla 13,45 Kč/l. Složky v mléce se v době mé návštěvy pohybovaly v hodnotách 3,60 % bílkoviny a 4,10 % tuk. V této souvislosti zazněla z úst předsedy představenstva pochvala za poradenství výživáře společnosti VVS Verměřovice Jiřího Vojkovského, se kterým začali spolupracovat před deseti lety. Průměrný počet somatických buněk činil v květnu 180 tisíc na mililitr mléka.

bovaly v hodnotách 3,60 % bílkoviny a 4,10 % tuk. V této souvislosti zazněla z úst předsedy představenstva pochvala za poradenství výživáře společnosti VVS Verměřovice Jiřího Vojkovského, se kterým začali spolupracovat před deseti lety. Průměrný počet somatických buněk činil v květnu 180 tisíc na mililitr mléka.

V letním období probíhá návoz krmení dvakrát denně s průběžným přehrnováním
Foto Markéta Kratochvílová

Nově postavený teletník s možností individuálního i skupinového ustájení
Foto Markéta Kratochvílová

Modernizace stájí

Jak jsem již zmínila, první velká rekonstrukce proběhla v areálu farmy koncem devadesátých let, kdy došlo ke zrušení vazného ustájení a modernizaci produkční stáje s celkovou kapacitou pro 400 dojnic. Ve stejném roce zde byla instalována také rybinová dojírna 2 x 10, která prošla před zhruba deseti lety revitalizací. Následovala rekonstrukce stáje pro březí jalovice, dále odchovny jalovic ve věku od jednoho roku do zabřeznutí, jejíž součástí je také porodna. V této věkové kategorii se zde chová přibližně 70 jalovic, na porod v polovině května čekalo 20 krav a 12 jalovic. V roce 2017 byl do provozu uveden nově postavený teletník s 20 boudami pro individuální ustájení uvnitř budovy a s 35 boudami venku. V teletníku využívají pro větší telata také kotce s možností skupinového ustájení po deseti kusech. V současné době se ve Spálově rozhodují o dalších rekonstrukcích, zejména stáje pro mladý dobytek, která je určena pro telata od

čtyř měsíců do jednoho roku, s kapacitou zhruba 80 kusů.

Reprodukční ukazatele

„Říjí vyhledáváme vizuálně, inseminátor k nám jezdí denně. U jalovic, které prošly výběrem a jsou po dobrých matkách, používáme sexované inseminační dávky. Procento zabřeznutí se u jalovic při první inseminaci pohybuje na hodnotě 63 %, při druhé na 67 %. Krávy zabřezávají při první inseminaci na 36 %, při druhé na 53 % a třetí na 60 %. Mezidobí trvá 400 dnů, servis perioda 109 dnů, inseminační interval je 76 dnů. První inseminace jalovic se obvykle provádí ve věku přibližně 12,5 měsíce, přičemž klíčovým kritériem pro zařazení do reprodukce je dosažení odpovídající tělesné výšky. Inseminační index činí 1,6 a věk prvního otelení 23,4 měsíce,“ shrnul Josef Stoklas starší.

U všech krav se před zasušením provádí bakteriologické vyšetření mlé-

ka, výsledky slouží jako podklad pro cílenou, selektivní léčbu antibiotiky. Standardně je u všech krav aplikována vnitřní struková zátka.

Péče o telata

Telata dostávají po narození mlezivo ze zamražených zásob a ihned jsou přemístěna do individuálního boxu. V zimě se od matky nejdříve stěhují do „inkubátoru“, tedy vyhřívaného boxu. Po individuálním ustájení v boudách, kde telata dostávají mlsli, se 40. den věku přesouvají do skupinových školek. Zde jsou krmena slamnatým starterem. Odstav probíhá ve věku asi 90 dní. TMR pro jalovíčky je zařazena tři týdny po odstavu. Býčci jsou prodáváni ve stáří 14 dnů, jalovíčky zůstávají pro obnovu stáda, případně se vysokobřeží také prodávají.

Všechna zvířata ve Spálově chovají na slamnaté podestýlce. V produkční stáji vyhrnují podestýlku dvakrát denně ve 12 hodin a o půlnoci, s každodenním nastýláním, navíc se jednou týdně lože vápní. Ostatní stáje se vyhrnují dvakrát týdně a v případě potřeby i častěji.

Optimální výživa je základ

Jak mi sdělil Jiří Vojkovský, výživář ze společnosti VVS Verměřovice, krmné dávky pomáhá ve Spálově připravovat pro krávy na vrcholu laktace, ve středu a na konci laktace, pro skupinu krav v rozdoji (krmná dávka je téměř shodná s vrcholem laktace), suchostojné krávy a skupinu v přípravě na porod. V období přípravy na porod jsou do krmné dávky zařazovány aniontové soli, jejichž cílem je optimalizace acido-

Dosluhující sila z 80. let minulého století budou do konce roku nahrazena novými
Foto Markéta Kratochvílová

Krmný vůz jede ve 3:30

Krmení je zajišťováno míchacím krmným vozem Faresin s kapacitou objemu 8,5 tuny krmiva. V zimním období probíhá jednou denně, v letním dvakrát. Od 1. května se první krmná dávka podává ve 3:30 hod, druhá po 13. hodině. Od 1. listopadu se přechází na jednorázové krmení kolem 4. hodiny ranní. Několikrát denně se podle potřeby přikrmuje radlicí. K uskladnění sypkých krmných komponent mají v areálu farmy k dispozici tři sila z osmdesátých let po 12 tunách, do konce letošního roku plánují vybudovat nová. Objemná krmiva se skladují v rekonstruovaných silážních jámách a ve vacích, které využívají jako zálohu podle předpokládaného objemu siláže a v přechodném období.

bazické rovnováhy a prevence poporodních metabolických poruch. Krávy ve skupině vrchol laktace aktuálně přijímají z objemných krmiv travní (13 kg) a jetelovou senáž (8 kg) a kukuřičnou siláž v dávce 16,5 kilogramu na kus a den. Základem jaderné části krmné dávky je šrot vyráběný přímo ve Spálově, a to z kombinace pšenice, ječmene a kukuřice. Koncentrovaná směs dále obsahuje řepkový extrahovaný šrot, minerální doplňky, pufrční látky, sůl, vápenec a také obdukovanou močovinu. Aby se zabránilo separaci jednotlivých složek TMR a bylo dosaženo požadované úrovně vlhkosti krmné dávky, je do směsi přidávána melasa a voda. Tento postup zároveň zlepšuje příjem krmiva a homogenitu směsi při distribuci.

Markéta Kratochvílová

Dusání materiálu v silážní jámě

Foto Markéta Kratochvílová